

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Hermiae Sozomeni Ecclesiasticae Historiae Liber Octavvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

HERMIAE SO-
ZOMENI ECCLESIA-
STICAE HISTORIAE LI-
BER OCTAVVS.

*De successoribus Theodosii Magni, & quo modo
sublatus de medio sit Praefectus eius Rufinus,
& de magnarum ciuitatum Episcopis, & He-
reticorum dissidiis: & Sisinnio Nouatianorū
Episcopo. CAPVT 1.*

D hūc igitur modum Theodosius,
postquam ecclesiam plurimum aux-
isset, vita defunctus est, annos natus
plus minus sexaginta: ex quibus sex
decim imperauit: successores impe-
rij reliquit Arcadium filiū natu ma-
iorem in Oriente, Honorium verò
in Occidente: Qui quidem utriq;
cum patre in Religione eandem sententiam amplecte-
bantur: Præerat autem tum temporis ecclesiæ Romanæ
succellor Damasi Siricius. Cōstantinopolitanæ verò Ne-
starius. ac Theophilus Alexádrinæ, & Flauianus Antio-
chenæ, & Iohannes Hierosolymitanæ: Hac tempestate
Hunni Barbari Armeniam, & nōnullas alias Orientalis
Imperij partes deuastarunt: Ferebatur autem, quod eos
elanculum in Imperij limina introduxisset Rufinus præ-
fectus Orientis, qui & aliàs affectatæ Tyrannidis suspe-
ctus erat. Sed hic quidem ob huiusmodi suspicionem nō
multo post sublatus fuit: Nā simulatq; ex bello aduersus
Eugenium gesso reuersus esset exercitus, & Imperator, vs
moris erat, illi extra urbem Constantinopolitanā occur-
risset, milites absq; mora Rufinum interfecerunt: Ea res
occasionem præbuit, qua magis etiamnum cresceret ec-
clesia: Primum enim ipsi Imperatores arbitrabantur
& pa-

SOZOMENI HISTOR.

& patrem suum ob pietatem ex tyrannis reportasse victoriam, & Rufinum demum qui ipsorum insidiatus esset Imperio, ita sine negotio esse sublatum, ac proinde, quæ à præcedentibus Imperatoribus ad ecclesiarum incrementum decreta fuerant, propensius rata conferuabant, & alias donationes de suo adiciebant: Deinde & subditi ad hos respicientes, qui pagani erant, ad Christianismum facilius cõuertebantur, qui hæretici, ecclesie catholice accedebant: Quandoquidẽ Arriani & Eunomiani, quoniã inter sese ob causas prædictas dissidebant, vbiq; minuebantur: multi enim eos ex mutua inter ipsos discordia de Deo nõ rectè sentire iudicabant, & ad eos transibant, qui eiusdem opinionis cum Imperatoribus erant: Macedoniano autẽ Constantinopolis incolas fregit, quòd eo tempore nõ haberent Episcopum: Nam ab eo tempore, quo sub Constantio Imperatore ab Eudoxio eiusque fautoribus, ecclesiis priuati sunt, sub solis presbyteris ad sequens vsq; Imperium egerunt: Nouatiani verò, tametsi quosdam ex his turbarit quæstio de Pascale, quam nuper mouerat Sabbarius, maiori tamen ex parte in ecclesia sua cõquieuerunt: Neque enim iisdem pœnis ac legibus ex æquo cum sectis reliquis obnoxij erant, vtpote qui trinitatem consubstantialem assererent, & quod firmitus erat, antistitum præstantia ad concordiam exuscitarentur: Nam post Agelii præfidentiam, Marciani viri boni præfidentiam consecuti sunt: & eo rursus per tempus istud recens mortuo, in episcopatum successit Sifinnius, vir egregius vt quàm maximè, & philosophicorum dogmatũ ac scripturæ sacræ iuxta gnarus, & ad disputandum promptus, adeo vt etiã Eunomius, qui ex eo celebris erat, & huic operam dabat sæpenumero congregari cum illo detrectarit: Fuit autem vita continens, vt calumniis non pateret: In ratione victus erat delicatus & exquisitus, vt ij, quibus erat ignotus, fidem non haberent, cum sibi posse temperare in tantis voluptatibus: moribus erat gratiosis ac iucundis in consuetudine: & eam ob causam ecclesie catholice episcopis, & ijs, qui vel principatu vel eruditione conspicui erant, gratus existeret. Silibus enim ludere, cum gratia, ac dicteria vicissim excipere & vtrumq; sine offensa præstare, faceret etiam & ex tẽpore ad ob-

ad obiecta respondere. admodum oportune poterat: Proinde interrogatus aliquādo quamobrem cum Episcopus esset, in die bis lauaretur? quoniā inquit tertium non assequor: Rursus quoniam assiduē utebatur veste candida, ex Catholicis quispiam ipsum dīcterio perstrinxerat, ad quem ille, tu igitur inquit dicito, vbi nam praeceptum sit atram vestem indui oportere? eo hæsitante, subiiciens, tu quidem inquit istud ostendere non poteris, mihi verò Solomon ille sapientissimus praecepit, inquit, Sint vestimenta tua semper candida: Quin & Christus ipse in Euāgelij, Cum candida veste apparuisset, etiā Moysen & Heliam Apostolis in eadem ostendit: Iam & istud quoq; lepidè à Sisinnio dictū puto. Agebat Constantinopoli Leontius Ancyræ apud Galatas Episcopus. Qui quidem quod ecclesiae Nouatianæ primatu illic deiectus esset, ad hunc supplicaturus venerat, vt eum recuperaret. Sed cum hic eum illi non redderet, ipse Nouatianis cōuitiatur, & indignos appellabat, quibus ius ecclesiae concederetur, vt quos pœnitentiam, & speratam diuinitus humanitatem è medio tollere diceret. Tum Sisinnius, atqui, inquit nemo tanta pœnitentiā discruciat atq; ego. Interrogāte ibi Leontio quamobrem tandem? respondit, quod te aspexerim: Multa etiam alia ab eo oportune dicta cōmemorant, & circumferri multos aiunt eius libros haud inuenustos. Magis autē probabatur quoties viua voce diceret, vt quā omnes actionis partes optimè tueretur, cum & voce oculis & vultu vrbānisimo auditorē abunde mouere posset. Sed qualis hic vir extiterit, haecenus dictū sit, vt hinc intelligatur, qualem ille indolem, educationem, & professionem sortitus fuerit.

*De educatione, ratione vīstus, consuetudine vitæ,
ordinatione magni illius Iohannis Chrysostomi,
& quo modo illi obstiterit Theophilus Episcopus
Alexandrinus. CAP. II.*

DVrante hoc Imperio, Cum defunctus esset Nectarius, essetque congregatum concilium, quem nam in eius locū ordinare cōueniret, dum alij alios eligunt,

SOZOMENI HISTOR.

nec omnibus probatur idem, tempus extrahitur: Erat autem Antiochiæ ad Orontem presbyter, cui nomen Iohannes, genere patricius, vita integer, ad dicendum ac persuadendum potens, & inter sui temporis oratores excellens, sicut etiã Libanius Syrus Sophista testatus est: Qui cum moriturus esset, rogantibus amicis, quemnam sibi vellet esse successorem? Iohannẽ dixisse fertur, nisi hunc sacrilegio Christiani surripuissent: Plurimis autem suis in ecclesia auditoribus ad virtutem profuit, & suam de Deo opinionem instillavit. Siquidem eo quod ipse vitam planè diuinam ageret, ad suæ virtutis æmulationem auditores excitabat. Ad eandem verò sententiam secum amplectendam eos insuper facilè inducebat, non quidem, quòd arte quapiam aut orationis vehementia vrgeret, sed quòd sacrorum librorum veritatem sincerè explicaret. Oratio enim factis ornata fide meritò videtur esse digna. His autem destituta, scurram, & suorum ipsius dictorum reprehensorem eum qui loquitur, arguit, quamuis magna diligentia doceat: In illo igitur erat vt ex vtroq; probaretur. Victus enim ratione sobria utebatur, & vitæ cõsuetudine exquisita, stilo orationis perspicuo cum splendore: Nam & natura ipsa habilis erat, & præceptores insuper in exercitiis oratoriis Libanium, in studiis philosophiæ Andragathium sortitus est: Cum autem causas in foro acturus, & hoc genus vitæ sectaturus speraretur, ille sacros scrutari libros, & ex præscripto ecclesiæ philosophari statuerat. Atque huius quidem philosophiæ magistros illos habuit, qui tum temporis ibi celebribus lectoriis præsidebant, Carterium scilicet ac Diodorum, istum qui demum Tarsensis ecclesiæ Antistes fuit, quem equidem audiui propriarum commentationum multos reliquisse libros: Direxisse autem ad literam sacre scripturæ interpretationes suas, auersatum verò speculationes vniuersas: Non solus autem ad hosce ventitabat, sed in eandem secum sententiam pertraxit ex Libanij schola sodales suos Theodorum quendam & Maximum. Quorum Maximus postea Seleuciæ apud Isauros Episcopus factus est. Mopsuestiæ verò in Cilicia Theodorus, ad quem

Theodor Prop-
rius Episcopus

ad quem lapsum diuinus ille Chrysoſtomus epiſtolam alteram ſcribit: Erat iſ ſcripturæ ſacræ, ac reliquæ tum Oratorum tum Philoſophorum diſciplinæ ſatis peritus, & ab initio quidem cum in ſacras leges incidiffet, & cum ſanctis uiris conuerſaretur, hoc uitæ genus approbat, ac ſeculare damnabat, ſed in eodem hoc propoſito non perſtitit. Verùm pœnitentia ductus ad aliam uitæ conſuetudinem pertractus fuit, & quod eſt conſentaneum, contrariis argumentis propoſitum ſuum ornans ex veterum exemplis, (erat enim variæ lectionis) in urbem reuerſus eſt. Conducibilius id ſibi fore ſua opinione ſtatuens, quo ipſe potiri concupiſcebat: Iohannes igitur, intellecto, quod ille negotiis mûdanis iam implicaretur, & in matrimonio contrahendo occupatus eſſet, epiſtolam tum uerbis tum ſententijs diuiniorem, quàm ut eam mens humana capiat, ad illum conſcriptam tranſmiſit: Ille verò ubi in eam incidiffet, pœnitentia ductus fuit, ac rurfus facultatibus relictis ac nuptijs abdicatis, Iohannis conſilio ſaluatus, & ad Philoſophicam uitam reſreſſus eſt: Proinde mihi vel hinc facile conici poſſe uidetur, quòd ſingularis quædam ſuadela in Iohannis oratione emineret. Vicit enim ipſa & eos quoque, qui pari tum dicendi tum perſuadendi facultate pollebant: Hæc ipſa vulgum cepit, ac maximè cum frequens eſſet in coarguendis peccatis, tam in eccleſia publicè, quàm priuatim apud eos, qui deliquiffent, perinde ac ſi ipſe iniuria fuiſſet affectus, cum ſumma dicendi libertate ſtomachans: Ea verò res multitudini meritò grata erat, moleſta autem diuitibus ac potentibus, penes quos delictorum pars eſt maxima: Cum igitur notis ob experientiam, ignotis ob famam tum eruditionis tum uirtutis per uniuerſum Romanorum Imperium clarus eſſet, dignus uifus eſt, qui Conſtantinopolitanæ eccleſiæ Epicoſopus conſtitueretur: Poſtquam itaque in hoc populus & clerus ſuffragium ſuum contuliſſent, etiam Imperator aſtipulatus fuit, & qui eum adducerent, emiſit. Conuocauit etiam Synodū ut ea ratione fauorabiliorem redderet illius ordinationem: Non multò poſt igitur Aſterius

Aa ij præfectus

SOZOMENI HISTOR.

præfectus Orientis acceptis Imperatoris literis indica-
 uit Iohanni vt ad se veniret, perinde ac si illum aliquid
 rogare ipse vellet, qui vbi venisset, confestim vna cum
 eo conscenso curru Pagras abequitat, quæ statio est ita
 dicta: hic eo legatis Imperatoris tradito, reuersus est: vi-
 detur autem ille quod ad hoc negocium attinet, percom-
 modè transgisse, antequam Antiochienses resciscerent,
 qui ad seditionem pertinaces erant & propensi. Vt Iohan-
 nem sponte sua dimissuri nunquam fuerint, nisi prius ali-
 quid vel passi essent, vel ipsi patrasent. Posteaquam
 autem Constantinopolim appulisset, & vocati sacerdotes
 conuenissent, ordinationi eius obstat Theophilus, qui
 promouebat Isidorū. Erat hic ex presbyteris illi subditis
 vnus, idemque peregrinorum ac pauperum profectus A-
 lexandriæ: à puero autem apud Scetin philosophiæ maxi-
 mam nauarat operam, vt ex hominibus intellexi, qui cum
 ipso versati fuerant. Alij dicunt Theophilo hunc fuisse
 amicum propterea, quòd & particeps & conscius illi esset
 rei cuiusdam periculose: Aiunt eum, quòd cum bellum
 gereretur aduersus Maximum, Theophilus datis huius
 muneribus, nec non & literis, tum ad Imperatorem tum ad
 Tyrannū, Romam proficisci, & ibidem belli euentū præ-
 stolare iusserit, vt victori cū suis literis munera daret: huc
 verò in hoc facto deprehensum, & quoniam sibi metueret,
 fuga dilapsus Alexandriam fuisse reuersum. Ex eo deniq;
 Theophilum hunc virum inter fidelissimos sibi repu-
 tasse, & hac occasione cogitasse illi in periculi suscepti re-
 tributionem Constantinopolitanæ sedis Episcopatum cõ-
 ficere: Verùm siue ob hanc causam, siue ob id quod bo-
 num virum iudicavit, hunc ordinare studuerit Theophi-
 lus, ad extremum consensit tamen suffragijs pro Iohanne
 latis, quòd plane metueret huius ordinatione studentem
 Eutropium, qui tum Palatij præfectus erat. quem illi in ot
 esse comminatum dicunt, vt aut cæterorum calculis suò
 adijceret, aut illis sese purgaret, qui ipsum reū agere de-
 creuerant, aderāt enim tū fortè multi, qui illum coram sy
 nodo accusaturi erant.

Quo mo-

Quo modo Iohannes in episcopatu collocatus Rē ecclesiasticam cordi habuerit, et Ecclesias ubiq; correxerit: & quo modo Flauiano Pontificem Romanum reconcilauerit.

CAPVT III.

Iohannes igitur in Episcopatu constitutus, primum clericorum suorum vitam emendare studuit, & facta in eorum conuersatione, in victu & in reliquam vitæ cōsuetudinem diligenti inquisitione, redarguebat, corripiebat, & nō nullos etiā ab ecclesia submouebat: nam cum ad corripiendum natura propēsus esset, ac iuste eos obiurgaret, qui deliquissent, in Episcopatu etiam nō plus indulgit his affectibus: natura enim autoritate fulta, linguā ad redarguendum facile mouebat, & iram aduersus delinquentes prōptius incitabat: neq; verō suā duntaxat Ecclesiā, sed & aliorū vniuersas ille, seu bonus ac magnanimus Episcopus emendare conabatur: Quam primū enī ad episcopatū peruenisset, cū Aegyptij sacerdotes & Occidentales adhuc cū Orientalibus disiderēt propter Paulinū, & cōmunis quædā distractio ob id ipsum ecclesias per vniuersum Imperiū detineret, Theophilū orabat, vt in hoc sibi auxiliū ferret, quo Flavianus in gratiam Romani Episcopi reduci posset: Cōsensu igitur vtrimq; facto, ad hoc negotiū eligūtur Acacius Beroënsis episcopus, & Isidorus ille, cuius noīe Theophilus ordinationi Iohannis obstiterat: Hi profecti Romā ac legatione pro votis functi, in Aegyptū abnauigabant. Et hinc porro in Syriam peruenit Acacius, Flavianus literas pacificas ab Aegyptijs & occidentalibus sacerdotibus adferens. Cæterū ecclesiæ quanquam hac dissentione ad hunc modū liberatæ essent, pristinam tamē concordiam inter sese nunquā recuperarunt. Antiochiæ verō eorū multitudo, qui Eustachiani dicebantur, ad tēpus aliquod inter sese etiā sine Episcopo cōueniebat: Etenim cū exiguum tēpus superuixisset defunctus est, vt cognouimus, Euagrius Paulini successor: Hinc enim vt opinor extiterunt Episcopis delectus faciles, cū nemo sese his opponeret. Populus igitur prout vulgus consuevit: paulatim & identidem his accessit, qui sub Flauiano conueniebant, atque ita maxima eius pars vnita fuit.

Aa iij

De

SOZOMENI HISTOR.

De Gaiina Barbaro Gotthorū duce, eiusq; Flagitijs.

CAPVT IIII.

HOc autem tempore Gajnas homo Barbarus, ad Romanos transfuga, ex gregario milite præter expectationem ad dignitatem ducū subuectus, sibi vindicare conabatur Imperium Romanum: Hoc autem dum molitur gentiles suos Gotthos ex proprijs agris in Romanos euocat, & amicos suos secum præfectos exercituum & Chiliarchas constituit: Tumultuante itaque Tirbignio, qui illum sanguinis vinculo contingens numero. so militum exercitui præerat in Frigia, non latuit quidem cordatos illum hæc machinari, sed tamen quia se indignari sedulo simulabat, cum ibi euerterentur vrbes, commissum ipsi fuit vt his suppetias ferret. vt autem in Frygiam peruenit, adducta secum Barbarorum copia, perinde ac si ad bellum venisset, animum suum, quem antea celauerat, re ipsa prodidit, ac ciuitates quas defendere iussus erat, alias depopulatur, alias mox videtur inuasurus: In Bithyniam hinc progressus ad Calcedonis fines castrametatus, & bellum comminatus est. Rebus igitur in discrimen adductis, maximè ciuitatum earum quæ per Asiam atque Orientem erant, quæque inter has ipsas & ad Euxinum pontum incolebantur, Imperator cum his, qui secum erant considerans non esse tutum imparatos in certamen descendere cum huiusmodi hominibus, quibus erat iam sua deplorata vita, missis literis nūciauit, vt peteret, quicquid vellet, se enim esse paratum in omnibus gratificari: Ille verò Saturninum & Aurelianum viros consulares quòd eos refragari sibi arbitraretur, postulauit. acceptis autem pepercit, & Imperatorem conuenit in templo quodam ante Chalcedonem, in quo Euphemie martyris sepulchrum est, vbi dato & accepto benevolentie iuramento, arma deposuit, & Constantinopolim traiecit, impetrata ab Imperatore tum peditū tūequitum præfectura: At verò præter meritam dignitatem sibi res euenire tam secundas nequaquam moderatè tulit, sed quoniam prima temeritas illi ex animi sententia cesserat, etiam Catholicam ecclesiam turbare cōnatus est, erat enim ille Christianus

stianus quidem, sed ex Barbarorum hæresi, qui Arrium sectantur: Persuasus igitur ab eius sectæ Antititibus, aut suo potius studio motus, petijt ad Imperatore, vt suæ sectæ homines, ex his, quæ in vrbe erant, vnam Ecclesiam haberent. Neque enim æquum, & alioqui absurdum esse querebatur, se, quum dux esset Romanorum, extra mœnia adoratam proficisci: His cognitis Iohannes non diu acquieuit, sed adiunctis sibi episcopis his, qui in vrbe erant, venit in Palatium, & imperatore aures præbente, ipsoque Gajna præsentē, prolixè disseruit, ac patriam huic & fugam exprobrauit, & quòd Imperatoris patritum seruatus iureiudando promiserit se beneuolentiam erga Romanos perpetuo ratam, erga ipsum denique, erga ipsius filios, erga leges esse conseruaturum, quas tamen irritas iam facere conaretur, simulque cum hæc diceret, legem ostendebat, quam Theodosius sanciuerat, cum sectarios omnes arceret, ne intra mœnia cõuentus agerent: Deinde conuersa ad Imperatorem oratione, eum hortabatur vt latam aduersus cæteras hæreses legem ratam conseruaret, simulque consulebat fatius esse Imperio cædere, quàm prodere domum Dei, & à Religione deficere: Atque is quidem ad hunc modum viriliter vsus loquendi libertate nihil innouari passus est in ecclesijs sibi concreditis: Gajnas igitur iam infringere iusiurandum, & ciuitatem euertere cogitabat. Quo tempore & cometa has insidias portendebat, qui supra ciuitatem maximus apparuit, ad ipsam vsque terram ferme pertingens, & qualis antea nunquam fuisse dicitur: Tentarat autem primum Argentariorum tabernas inuadere, quod se hinc pecuniarum acervos conuafaturum esse speraret. Rumore sparso quòd ista decreuisset, & argentarijs proinde præsentēs maximè opes abscondentibus, neque pecuniam in mensis vt solebant publicè amplius proponentibus, noctu turba Barbarorum immissa præceperat succendi Palatium: Illi autem percussī re infecta reuersi sunt, Nam cum prope accessissent, videre sibi visi sunt multitudinem armatorum vastis corporibus formidabilem. Suspicati ergo nouitium esse exercitum, nunciarunt Gajnæ: Ille verò, sciebat enim nihilo plures

Aa iijj

soltis

SOZOMENI HISTOR.

folitis milites in vrbe degere, dictis fidem adhibere vole-
 bat. Cæterum cum & insequenti quoque nocte missi alij,
 idem annunciaissent quod priores illi, ipse progressus ocu-
 latus testis fuit admirandi spectaculi: Ratus igitur sua gra-
 tia conuenisse ex alijs vrbibus milites, ac noctu custo-
 dire urbem atque Palatium, interdium verò latitare, simu-
 lat se dæmonio vexari, & quasi oraturus ecclesiam occu-
 pat eam, quam in honorem Iohannis Baptistæ Imperato-
 ris pater in Hebdomo construxerat: Ex Barbaris autè alij
 in ciuitate manserunt, alij vnà cum Gajna egressi sunt.
 Clanculum verò arma, ac telorū pharetras fœmineis ve-
 hiculo impositas secum eduxerunt: At cum deprehensi
 essent, portarum vigiles interficiunt, quòd hi armorum
 exportationem prohibere conarentur: Qua ex re ciuitas
 motu ac tumultu repleta fuit, haud secus ac si iam
 iam capienda esset. Sed præsentibus malis remedio
 fuit consiliū sanum. Imperator enim nihil cunctatus Ga-
 jnam declarabat hoste, & relictos in vrbe Barbaros inter-
 fici præcepit. Hos itaq; milites adorti plerosq; occidunt,
 appellatam verò Gotthorum ecclesiam incendunt: Hic
 enim velut in templo consueto congregati erant, quibus
 amplius effugere non dabatur occlusis foribus: His intel-
 lectis Gajnas per Thraciam profectus in Cherronesum
 venit, & Hellepontum traicere conatur. Cogitabat enim
 quòd si transmarinam Asiæ partem occupasset, facile vni-
 uersas Orientalis Imperij gentes in potestatem suam re-
 ducturus esset. Sed & hæc illi præter spem euenerunt, Ro-
 manis etiam hic auxilio diuino vtentibus. Præsto enim
 exercitus erat terra mariq; ab Imperatore missus, cui præ-
 fectus erat Phlaubiras, vir natione quidem Barbarus, sed
 & vita integer, & rei bellicæ habilis: Barbari ergo cum na-
 ues non haberent, iunctis lignorum compagibus per Hel-
 lespontum in oppositam continentem traicere conantur.
 Subito autem vehementer Zephyrus exortus compages
 istas vi dirupit, & contra eas ipsas Romanorum naues im-
 pulit. Itaque ex Barbaris plurimi vnà cum equis ipsis sub-
 merfi, reliqui à militibus interfecti sunt: Gajnas tum qui-
 dem cum paucis saluatus fuit, sed nò multo pòst, dum per
 Thraciam oberrat ac fugit, in alium exercitum incidit, &
 vnà cum

vnà cum Barbaris suis sublatuſ eſt: Atq; hic quidem fuit
audaciæ pariter ac vitæ illius finis. Phlaubitas ex ea pugna
claruſ factuſ hyparchuſ cõſtituitur: Tum porrò hoc ipſo
& Vincentio conſulibus, Imperatori nãſcitur filiuſ, qui
auum nomine referebat, qui ſequentiſ conſulatuſ initiuſ
Cæſar appellatur.

*Quo modo Iohannes Chryſoſtomuſ doctrina ſua
vulguſ attraxerit, ac de muliere Hæreſeſ
Macedonianæ, cuiuſ panis eſt in lapi-
dem conuerſuſ. CAP. V.*

Iohannes autem vt Conſtantinopolitanam eccleſiam
optimè gubernabat, ita multoſ ex paganis, multoſ ex
Hæreticis, alliciebat: Cõfluebat ad illũ quotidie multi-
tudo, tum eorũ, quos utilitas doctrinæ, tũ eorũ, quos ten-
tandi illiuſ cupiditas ducebat: quos quidẽ vniuerſoſ ille
captiuoſ tenuit, & vt ſibi in Religione cõſentirẽt, perſua-
ſit: Tanta verò frequentia eorũ erat, qui cõcionibuſ illiuſ
inhabant ac ſatiari non poterant, vt, quoniã illi ex mutuo
impulſu atque obtritu periclitarentur, dum ſinguli pror-
ſum nituntur ſemper, vt propiuſ aſtanteſ dicentem certiuſ
audiant, ipſe medium ſe omnibuſ exponenſ eſt ſuggeſtu le-
ctorum docuerit: Oportune autem mihi relaturuſ in hãc
hiſtoriam videor miraculũ iſtud quod illiuſ memoria fa-
ctum eſt: Vir quidam ſectator Hæreſeſ Macedonianæ,
eiuſdem ſectæ vxorem habebat: Hic cum Iohannẽ de ſyn-
cera erga Deum Religione differentem fortè audiuiſſet,
doctrinam amplexuſ, & vxorem quoque vt ſibi conſenti-
ret hortatuſ eſt, & quoniam illa notarum mulierum ſolita
conſuetudine captiua teneretur, vt marituſ, quamuiſ ad-
monuiſſet ſæpe, nihil tamẽ proficeret, niſi, inquit, in Reli-
gione mihi conſorſ fueriſ, ne in vitæ quidem communio-
ne poſthac eriſ. Ibi mulier data fide ſe id facturã, cum an-
cilla quadã, quam fidã arbitrabatur, de hac re cõmunicat,
eãq; ſibi ad fraudẽ marito faciendam, ſociã adiungit. Itaq;
tempore communioniſ (intelligunt autem qui Chriſto
ſunt initiati, quid dicam) illa quod acceperat, conti-
nens, velut oratura procumbit, famula interim aſtans fur-

rim porrigit id quod manibus adueniens ferebat, quod quidem simul atque dentibus admotum esset, in lapidem induruit. Tum mulier timore consternata, ne quid sibi grauius eueniret ob tantum miraculum in se dininitus editum, cum festinatione ad episcopum accurrit, se ipsam indicat, ac lapidem ostendit, qui manifesta vestigia morfus, sed materiam ignotam, & inusitatum quendam colorem referebat: cumq; profusis lachrimis veniam impetrasset, cum marito deinceps concors vixit: Si cui autem hæc verisimilia non videntur esse, testis est ipse lapis, qui etiamnum hodie inter Constantinopolitanæ vrbis Cimetelia conseruatur.

*De his quæ Iohannes Chrysostomus per Asiam
& Phrygiam egerit, de Heraclide Epheso,
& Gerontio Nicomedia Episcopis.*

CAPVT VI.

Iohannes porrò certior factus ecclesias in Asia circūquaque ab indignis gubernari, & alios donis ac largitionibus, alios gratia motos vendere sacerdotia, venit Ephesum, & nonnullis in Lycia, nonnullis in Phrygia, nonnullis in ipsa Asia, in vniuersum autem tredecim Episcopis exauthoratis, alios in locū surrogauit Ephesinæ ecclesiæ, (nam huius Episcopus tum forte mortuus erat) Heraclidem præfecit, hominem natione Cyprium, monachorum suorum apud Scetin Diaconum, Euagrij monachi discipulum. Quinimo & Gerontium Nicomediensi ecclesia expulit: Hic enim cum sub Ambrosio Medio Ianensi Episcopo Diaconus esset, haud scio qua re motus vtrumne præstigias molitus, an verò dæmonis instigationibus ac spectris agitatus, noctu indicabat se Onocelidè (est hoc demonū genus asininis cruribus apparens) apprehensum capite raso in pistrinum coniecisse: Qua de causa Ambrosius eum vt indigna ministro Dei locutū præscripto tempore manere domi, & pœnitentia expiari iulset. Ille verò cum & medicus præstâtissimus, & ad dicendum persuadendumque promptissimus & ad amicos conciliandos

andos accommodatissimus esset, Constantinopolim profectus est, eo proposito, ut Ambrosium criminaretur. Vbi intra tempus exiguum ex his, qui in aula potentes erant, sibi nonnullos amicos facit, ac non multo post Nicomediensis ecclesie Episcopatum consequitur: ordinabat vero eum Helladius Cæsareæ Cappadocum Episcopus, gratitudinis ergo, quod ille filio suo splendide exercitus administrationem in palatio intercessor confecerat: His igitur cognitis Ambrosius ad Nectarium Constantinopolis episcopum scribit, ut Gerontium sacerdotio priuaret, nec se & Ecclesiasticum ordinem contumelia affectum negligeret. Ceterum nectario quamuis id magno studio egerit: perficere tamè fuit impossibile, propterea quod Nicomedienses passim ac vulgò illi fortiter obstiterint: Iohannes igitur illo ex auctoritate Pansophium ordinauit, qui vxoris Imperatoris Pædagogus fuerat. qui quidem tametsi pius moribusque compositis ac placidis esset, acceptus tamen Nicomediensibus non fuit: Ac proinde mota sæpenumero seditione non modò beneficia tum publicè tum priuatim per Gerontium in ipsos collata, verum etiam ex arte medica inexhaustam vtilitatem, & erga omnes tam pauperes quàm diuites ex æquo declaratam synceritatem atque sedulitatem eius recensebant. His & alias virtutes accumulabant, quas eos æquum erat, qui illum diligebant, & haud secus atq; terræ motum aut siccitatem, aut aliud aliquod diuinitus exhibitum ostentum deprecaturi, per plateas tum patriæ suæ, tum vrbis Constantinopolitanæ circumeuntes cantillabant, ac Deo supplicabant, ut illum retinerent Episcopum. Ad extremum autem vi compulsi illum dimiserunt cum luctu ac lamentatione, & hunc cum metu & odio receperunt. Exhinc ergo tum illi qui ex auctoritate erant, tum illorum amici Iohannem accusabant, quòd is rerum nouandarum primus author extitisset in ecclesijs, & ordinationum consuetudinem præter leges patrias inuertisset: & præ inuidia etiam illa, quæ ab illo secundum vulgi etiam opinionem memoria posteritatis digna acta fuerant calumniabantur, quemadmodum videlicet & illud ipsi vitio vertebant, quod in Eutropio contigerat.

De

111

SOZOMENI HISTOR.

*De Eutropio eunucho primario, de lege quam tū-
lit, & quo modo ex templo retractus & occi-
sus sit, & de obmurmuratione hinc aduersus
Iohannem Chrysostomum facta.*

CAPVT VII.

Hic enim vt inter Imperatoris Eunuchos præcipuus
erat, ita & primus etiã & solus ex his quos quidẽ nos
vel cognouimus vel audiuimus ad eam dignitatẽ e-
uectus fuit, vt & consularum adipisceretur, & Imperatori
patris loco reputaretur: sed quia neque præfenti potẽ-
tiã impendentia, neque contingentes humanarum rerum
vicissitudines considerabat, eos extrahere templis aggre-
diebatur, qui propter ipsum in his ad Deum confuge
supplices hærebant, in primis verò Pentadium Timagij
cõiugẽ, quẽ quidẽ potentẽ ac strenuũ ducẽ ille Tyrãnidis
affectatã condemnatum perpetuò apud Oasin Aegypti
exilio multarat. sed ille quidem siue, quòd siti defecerit, si
cut à quodam accipi, siue quòd veritus sit, ne quid si-
bi grauius accideret, arenis illic inuolutus repertus est
mortuus. Eutropij verò cura sancitur lex præcipiens ne
quis omnino ad Ecclesiam confugeret, & vt expelleren-
tur etiam illi, qui ad eam iam confugerant. Non multo
post autem ipse quasi Imperatoris coniugẽ contumeliose
tractasset ex insidijs impetitus primus ipse legem suam
præuaricatus est, & ex palatio profugus ad ecclesiam sup-
plex accurrit, quo quidẽ tempore splendidam sane ora-
tionem aduersus illum sub mensa sacra iacentem Iohan-
nes habuit. Tum vt potentum supercilia retunderet, tum
vt populo declararet quod humanarum rerum nihil in eo-
dem statu durare soleat: Hoc igitur factum, qui illi suc-
censebant calumniabantur, quod eum, qui de vita peri-
clitabatur, cum consolari debuisset, obiurgarit, calamita-
tibus eius insultans: Cæterũ Eutropius Impiã huius au-
daciã suã pœnas dedit, cum capite trũcatus sit: Et lex quæ
lata fuerat, ex publicis commentarijs proflus est erasa.
Ecclesia porrò laudabiliter proficiebat, vtpote cum De-
us ipse iniquitatis in illam intentatã vindex in tempo-
re sue-

re fuerit. Itaque & cultu diuino augebatur, multoque promptius ab hac causam populus Constantinopolitanus matutinis ac vespertinis hymnis utebatur:

Quo modo Iohannes Chrysostomus ad emulationem Arrianorum responsorias cantiones instituerit, & eius doctrina res Catholicorum succreuerit, quo modo sibi diuites insensos habuerit.

CAPVT VIII.

ET enim cum Arriani Theodosio Imperante vrbaniſ ecclesijs Constantinopoli priuati ante moenia conuentus agerent, noctu primum in publicis porticibus congregabantur, & in cœtus distributi alternatim & ad responsiorum modum canebant, & corollaria adijciabant in sectæ suæ gratiam composita: Sub auroram verò hæc publicè modulantes in eum locum abibant, in quo conuenire solebant: Atque hoc quidem faciebant tum in festis solennibus, tum in prima & vltima cuiusque septimanæ die. Ad extremum denique & litigiosas quoque cantiones adiiciebant, vbi sunt (inquentes) illi, qui tria numina vnã dicunt esse potestatem, & alia his consimilia suis hymnis immiscentes. Iohannes igitur veritus ne qui forte ex sua ecclesia pellicerentur populum suum ad consimilem canendi modum exuscitauit: & hî breui tempore illustriores facti, aduersè hæresis sectatores tum frequentia, tum apparatu superabant: Siquidem crucis argentea signa, facibus accensis eos præcedebant, & Eunuchus coniungis Imperatoris in hoc præfectus erat, vt & sumptus his rebus necessarios & hymnos procuraret: Hinc itaque siue inuidia moti siue vindictæ cupidi Arriani catholicos pugna adorti sunt, & vtrîmque nonnulli interficiuntur. Ac Brisson etiam (hoc enim nomen erat Eunucho Imperatorio) in frontem lapide percussitur: Imperator ita percitus huiusmodi Arrianorum conuentus abrogauit. Catholici verò ex huiusmodi causa ad prædictum modum canere exorsi, in hunc vsq; diem
ita per-

SOZOMENI HISTOR.

ita perseverarunt: Iohannes ergo ex his & ex concionibus ecclesiasticis apud populum sui amorem adaugebat, apud potentes verò & clericos ex libertate lingue qua aduersus eos utebatur, augebat odium: Hos enim quoties delinquentes cerneret corripiebat, illos opibus, impietate, & voluptatibus inhonestis deprauatos ad virtutē reducebat.

*De Serapione Archidiacono, & sancta Olympiade, & quo modo Iohannem Chryso-
stomum nonnulli conuitiis prociderint, ac
morosum & iracundum appellarint.*

CAPVT IX.

INimicitias autem clericorū aduersus ipsum auxit Serapion, quem sibi Archidiaconum constituerat, homo Aegyptius propensus ad iram, ad contumeliā pronus: Non minimè autem admonitio eius ad Olympiadem facta. Hanc enim, cum genere esset nobilissima, quamuis iuuenulam, ex quo vidua facta erat, quia ex prescripto ecclesie egregiè philosopharetur, in ministram Nectarius ordinarat: Animaduertens igitur Iohannes eā patrimoniū suum petentibus profundere, & cæteris cōtēptis tantummodo curare diuina, laudo inquit propositum tuum. Sed bonum dispensatorem rerum suarū oportet esse eum, qui coram Deo summam virtutem consequi studet. Tu verò dum opulentis opes accumulās, haud aliter facis ac si in mare profunderes tua. An ignoras quòd ob amorem Dei sponte tua profunderes tua facultates tuas egentibus deuouisti, quodque ijs dispēsatrix opposita sis, qui pecunijs inhiant dominationis tuæ, & rationibus reddendis adstricta tenearis? Si ergo mihi obtemperes, pro necessitate petentium in populo moderaberis largitionem tuam: hoc enim pacto pluribus gratificaberis, & misericordiam ac promptissimam benevolentiam coram Deo consequeris: Fuit autem illi & cum monachis plerisq; nonnulla similitas & maxime cum Isaacio: Etenim eos, qui in monasteriis suis modeste conquiescerent, atque ita philosopharentur magnificè laudabat, utque à nemine læderentur, haberentq;

habentque necessaria, sollicitè procurabat: At si quando foras egrederentur, ac per urbem conspicerentur, tum eos, quasi philosophiam suam dedecore afficerent, conuiuiis profcindebat, & ad sua repellebat: Ex huiusmodi igitur causis tum clerici tum monachi multi ab eo sunt abalienati, ac morosum & iracundum & sæuum & arrogantem appellarunt: Quin & vitam eius apud populum traducere ceperunt, coque argumento se vera dicere illi persuadere, quòd is neque ad mensam suam quehquam vocaret, neque ad conuiuium vocatus quoquam iret: Cuius quidem facti ego causam aliam reddere non possum, quàm eam, quam sciscitanti mihi vir quidam minimè (vt opinor) mendax expediuit: videlicet, quòd ob assiduam studiū xē capite & ventriculi orificio plerūq; laboraret, ac proinde ab huiusmodi couiuiorū societatibus abhorreret. Sed isti interim hinc maximas aduersus ipsum calūnias struebant.

De Seueriano Gabalensi & Antiocho Ptolemaidis & quæ inter Seuerianum ac Serapionem acta fuerint, & quo modo per Imperatricem res inter eos composita fuerit. CAPVT X.

Svorta autem illi quædam odij causa fuit, etiam apud coniugem Imperatoris ob Seuerianum Gabalorum Syriæ Episcopū. Etenim & hic ipse & Antiochus Episcopus Ptolemaidis (ea ciuitas est Phœnicix) eadem memoria clari, & ad docendum in ecclesia idonei extiterunt: Sed hic expedite & perquam clarè dicebat, hic vt à nonnullis Chrysofomos, hoc est, aurei oris homo nominaretur. Seuerianus verò tamen sententiis & scripturarum testimoniis præstātor habitus, asperitatē tamē Syrorū lingua representabat: Antiochus igitur cum prior Cōstantinopolim venisset, dicēdo laudē cōsecutus est, ac pecuniis collectis ad ciuitatē suam rediit: Ad huius imitationē & Seuerianus postea veniens, & beneuolū fortē Iohannē natus cū frequēter in ecclesia cōcionaretur, in admiratione & honore erat, & authoritate pollebat, ipsiq; Imperatori
arq;e

SOZOMENI HISTOR.

atq; Imperatrici innotuit: Itaq; cū Iohannes in Asiā proficisceretur, ecclesiam illi cōmendauit: Illum enim qui pal-
pum sibi obtrusisset, amicum syncerum esse arbitrabatur.
Ille igitur Impensus auditoribus gratificari, & populū
verbis demulcere studebat, quo cognito Iohannes, sus-
pectum habuit, Serapione vt aiunt eum huc instigāte. Post-
quā enim ex Asia reuersus esset, forte fortuna prateribat
alicubi Seuerianus, cui tamen quāuis conspecto Serapion
non assurrexit, data id declarans ijs qui præsentes aderant,
se hominem contemnere: Ille verò ob eam rem indigna-
tus exclamauit, Si Serapiō Christianus moritur, Christus
non est factus homo: ob hoc dictū à Serapione accusatus
per Iohannem vrbe quasi cōtumeliosus & in Deū blasphemus
eijcitur. Nam testes in hanc rem subornati erant qui
quidem cum Serapionis amici essent, integrum dictum re-
ticentes, id solum dixisse illum testati sunt, quod Christus
homo factus non esset: Imperatoris verò coniunx simul
atque hæc facta essent, ex fautoribus Seueriani rescuiuit, ac
statim ipsum ex Chalcedone reuocauit: Iohannes autem
quamuis multis obsecrantibus illius consuetudinem auer-
satus est, donec Imperatrix in templo Apostolorum ipsius
genibus imposito Theodosio filio, obsecrando ac sapius
obtestando vix tandem amicitiam inter illum ac Seue-
rianum refarciuit: Atque hæc quidem ita comperi.

*De questione in Aegypto mota, an Deus huma-
na forma præditus sit, ac de Theophilo Alex-
andrino Episcopo, & de libris Origenis.*

CAPVT XI.

INterea temporis haud multo antea exorsa quæstio per
Aegyptū mouebat, oporteatne Deū ἀνθρώπων μορφῆ
hoc est humana forma præditū credere? Huius autem
sententiæ plurimi erant ex monachis istic cōmorantibus,
qui præ simplicitate sine examine scripturam sacram accl-
piebant, & in ea Dei oculos & faciem & manus, & quæ-
cunque alia huiusmodi audire cōsueuerant: Illi verò qui
reconditū in verbis sensum considerabant, diuersum sen-
tiebant

tiebant, eosque qui talia dicerent, aduersus Deum simpliciter blasphemos asseriebant: Ac Theophilus etiam in ecclesia hanc sententiam amplectendam esse docebat, & in epistola quam ex consuetudine de festo Paschali scripsit, & incorporeum cogitari oportere Deum admonuit, & humane formæ exortem: Quod quidem vbi Aegyptiorum monachis innotuisset, Alexandriam sese conferunt, & in unum congregati seditionem mouent, & Theophilum ceu impium de medio tollere cogitant: Cæterum ille euestigio etiamnum tumultuantibus apparens, perinde inquit vos aspexi ac faciem Dei. Hoc dicto homines abunde contempserunt, adeo, ut etiam iram ponerent. Itaque inquit, si hic re vera sentis, etiam libros Origenis damnato, cum illi suos lectores in istam sententiam inducant. Atqui mihi inquit ille iam pridem illa sententia stetit, ac faciam ut videtur vobis. Nam & ipse non minus quam vos illis succenseo, qui Origenis opinionem sectantur: Atque ille quidem fraterculos istos ita mitigatos dimisit, ac seditionem soluit.

De quatuor Fratribus Monachis cognomine Longis, quibus Theophilus ex amico hostis est factus. CAPVT XII.

Fortassis autem tunc temporis ammino sublata fuisset ista quæstio, nisi consopitam iam ob inimicitiam priuatam suscitasset ipse Theophilus, insidiatus Ammonio & Dioscoro & Eusebio & Euthymio, qui cognominabantur Longi. quos quidem cum fratres essent, celebres euasisse inter eos, qui apud Schetin philosophabantur, ex præcedentibus cognouimus: Atque hi quidem inter omnes Aegypti monachos illi charissimi erant, quos & congerrones plerumque sibi & familiares adiungebat, ac Dioscorum etiam Hermupoleos Episcopum constituit: In odium autem horum venit ex inimicitia aduersus Isidorum suscepta, quem defuncto Nectario in Constantinopolis episcopatum sufficere studuerat: Sunt enim qui dicant, mulierem quampiam ex Manichæorum secta ad ecclesiam catholicam fuisse conuersam. Theophilus autem

Bb quasi

SOZOMENI HISTOR.

quasi hanc inconsideratè mysteriis communicare passus
 esset, antequam priorem sectam abnegasset, presbyterum
 accusabat. At Petrus (hoc enim illi nomen erat) & ex ec-
 clesie præscripto, & ex mandato Theophili se muliercu-
 lam in communionem admisisse asseuerabat, eiusque rei
 testem aiebat esse Isidorum: Atq; is quidem vti tunc tem-
 poris Romam fortè missus erat, ita domum reuersus Pe-
 trum vera dixisse testatus est: Theophilus igitur indig-
 natus, quasi calumnijs circumuentus esset, vtrunque Ec-
 clesia expulit, atque hæc quidem nonnulli sic referunt.
 Cæterum ego ex viro fide digno, qui cum hisce mona-
 chis conuersatus fuerat, duplicem cognoui causam exti-
 tisse Theophilo inimicitie aduersus Isidorum susceptæ,
 alteram communem illi cum presbytero Petro, quòd hi
 ipsum à sorore sua hæredem fuisse scriptum testari detre-
 ctassent. Priuatam alteram, quòd ille Theophilo tanquàm
 in ecclesiarum structuram capere volenti insumendas non
 concessisset pecunias eas, quæ sibi vt pauperum dispen-
 satori multæ adferebantur, sed præstabilius esse diceret,
 ægrotorum corpora, quæ verius templa Dei cogitare pos-
 sumus, & ob quæ pecuniæ ipsæ præbebantur, conueni-
 enti cura recreare, quàm parietes ædificare: Verùm si-
 ue ob hanc, siue ob aliam causam à Theophilo excom-
 municatus Isidorus, Schetin venit ad monachos ibi
 commorantes velut ad sodales: Assumptis igitur quibus-
 dam secum Ammonius ad Theophilum profectus ora-
 bat, vt Isidorum in communionem reciperet. Atque ve-
 le tum quidem se id facturum promptè pollicitus esse di-
 citur, sed elapso aliquo tempore cum nihilo plus ipsi suc-
 cederet, ac manifestum iam esset, quod Theophilus ipsos
 falleret, maiori quodam cum apparatu reuersi, postula-
 runt, vt promissa præstaret: Ibi ille ex monachis vnū pub-
 licæ custodiæ tradidit, vt reliquis metū incuteret, sed ea
 spe frustratus est. Siquidem Ammonius eiusq; socij quæ
 custodiæ præfectus ad suppeditanda captiuis necessaria ad-
 uenire videbantur, facile intromissi sunt, ingressi autem
 non rursus exire voluerunt. Qua re intellecta Theophi-
 lus indicat se istos homines ad se vocare. Verùm illi pri-
 mum vt ipse eos educturus veniret, postularunt, neque
 enim

enim æquum esse, eos, qui contumelia publicè affecti essent, clanculum è custodia emitti, sed concedentes tandem ad illum venerunt: quos ille tum deprecatos, quasi non vltius offensurus dimittebat, secū interim frendens ac stomachans rationem meditabatur, qua illos posset lædere. Cumque sollicitus esset, quidnam his facere posset mali, qui possessiones nullas haberent, qui omnia præter sapientiam contemnerent, decrevit eorum tranquillitatē perturbare. Itaque cum ex ijs, quæ præsentibus cum ipso disputarant, eos his infensos esse sciret, qui Deum humana forma præditū esse docēt, quoniā Origenis erant sectatores, ipse quanquā aliter sentiret, cum vulgo monachorum conspiravit: Ex hinc igitur mira quædam contentio inter monachos inualuit, neque enim disputationibus ad formam compositis sese in mutuam sententiam inducere dignati sunt, sed ad conuitia semet conuerterunt: Atque illi eos qui Deum incorporeum esse statuebant, Origenistas appellabāt, hi verò Anthropomorphianos eos, qui contrarium sentiebant.

*Quomodo hi monachi Iohanni sese adiunxerint,
indeq; Theophilus insidiatus fuerit ipsi
Iohanni. CAP. XIII.*

Ammenius autē ac Dioscorus intellectis insidijs Hierosolymā secesserūt, & inde Scythopolim venerunt, quæ tam habitationē sibi commodā esse ducerēt ob frequentiam palmarū, quarū foliis utebantur ad cōsuetam monachorū opera. Sectabant enim ipsos viri plus minus octuaginta: Interea tēporis Theophilus quosdā Cōstantinopolim emisit, tū vt iā antea in tēpore calūnias quasdā fererēt aduersus illos, tū vt obsisterēt, si qua in re illi Imperatoris opē implorarent. Ea re cognita Ammonius Cōstantinopolim traiecit, & cū eo Isidorus, qui cōmuni studio id agebāt, vt corā Imperatore iudice & Iohāne episcopo detegerentur insidiæ, quæ ipsis erāt intēratæ: arbitrabantur enim illū legitimæ libertatis in loquendo studiosum sibi opē legitimè posse ferre: Ille verò istos viros, postq̄ venissent comiter excepit, & in honore habuit, & in ecclesia preces fundere nō prohibuit, ad mysteriorū verò cōmunionem

Bb ij admitten-

SOZOMENI HISTOR.

admittendos nō censuit, quōd id ante causam cognitā fieri fas nō esset. Scripsit autē Theophilo vt cōmunionis ius illis redderet, quoniā de Deo rectē sentiret, aut si in iudicio putaret examinādā eorum causam, mitteret quem actorem vellet. At verō ille his nihil rescripsit: multo igitur iā elapso tempore progredientem Imperatoris coniugem iij qui cum Ammonio erant accedunt, & de his conqueruntur quē à Theophilo aduersum se tentata erant: Illa eos in fidijs circumuentos iam antea senserat, ideoque honore exhibito substitit, & ex Imperiali curru prominens, capite annuit, ac bene precemini, inquit, & orate pro Imperatore ac me & liberis nostris & Imperio, mihi curā erit vt Synodus breui conuocetur, & Theophilus huc veniat. Atq; illa quidem hęc curauit. Ceterū cum falsus rumor apud Alexādriam inualuisset, quōd Iohannes Dioscorum cum socijs ad communionem admisisset, ijsque in omnibus ad esse studeret, Theophilus meditabatur, si qua ratione Iohannem ipsum episcopatu deijcere posset.

De peruersitate Theophili, & de sancto Epiphania, quo modo is Constantinopolim appulerit, & populum aduersus Iohannem concitauerit.

CAPVT XIII.

HAE C dum animo continet ac versat, oppidatim ad Episcopos scribit, ac libros Origenis reprehendit. Considerans autem plurimum sibi profuturū, si studij sui socium nactus esset Epiphanium Salaminis in Cyprio Episcopū, virū ea ætate ob integritatē vitæ clarissimū sibi amicum reddidit. hunc enim cum antea reprehendisset quōd Deum humana forma præditum censeret, iam velut ex pœnitentia rectam sententiam doctus, se cum illo cōsentire scripsit, & aduersus libros Origenis, qui huiusmodi dogmatum author extitisset, calūniā instituit: Epiphanius igitur iam olim auersatus Origenis scripta, libenter assentitur epistolæ Theophili. & conuocato Cypriorum Episcoporum Concilio lectionem librorū Origenis damnat. & perscripto eorum ipsorum decreto tum alijs, tum

Con-

Constantinopolitano episcopo suadet, vt synodū cōuo-
cent, & eadem decernāt. Animaduertens igitur Theophi-
lus se absq; periculo Epiphanium posse sectari, qui lauda-
retur à multis & ob vitæ præstantiā, vtcunq; de Religio-
ne sentiret, approbaretur, ipse quoq; vnà cum Episcopis si-
bi subditis consimilia decreuit. Iohannes verò studium
quod his rebus impenderetur concilio dignū non esse cē-
sebat, atq; Epiphaniij Theophiliq; literas susq; deq; fere-
bat. At verò potentes & clerici qui illi insensī erant cū in-
tellexissent Theophilū in hoc esse, vt Iohannem exautho-
raret, studiosè suam operam contulerunt, & vt frequentis-
sima synodus Constātinopolim cōuocaretur procurarūt.
Hoc intellecto Theophilus magis etiā nū vrget & episco-
pos Aegyptios nauigio traicere iubet, atq; Epiphanio re-
liquisq; per Oriētē episcopis scribit, vt propere cōueniāt,
ipse pedes iter cōficit: Ac primus nō multo post Epiphani-
us ex Cypro traiciens in locū Cōstātinopoli vicinū ap-
pulit, quē Hebdomon appellāt, & precibus in ecclesia ibi
fufis, portō in ciuitatē venit. Iohannes ingredientē totius
cleri procesione veneratus est: Cæterūm Epiphanius ma-
nifestè præ se tulit, quod calūnijs aduersus illū structis cō-
sensisset. Nā cū inuitaretur vt in domibus ecclesiasticis di-
uersaretur, nō acquieuit. Et quia cōfortiū habere cū Iohā-
ne fugeret, cōuocatis priuatim Episcopis ijs, qui Cōstan-
tinopoli morabantur, ostendebat ea, quæ aduersus libros
Origenis decreta erāt, ac nōnullos induxit vt his ipsis suū
suffragiū quoq; adijcerēt. quod tamē plurimī facere detre-
ctabant: Quin Theotimus Scythiæ episcopus Epiphaniū
in os perstrinxit. Aiebat enim nequaq; esse fas, eum qui
iā pridē esset mortuus, afficere contumelia, neq; extra blas-
phemiam esse, maiorum censuram calumniari, & quæ ab il-
lis decreta sint, reprobare. Hæc vbi dixisset, librum quen-
dam Origenis in medium profert ac recitat, & recitata
ecclesijs vtilia esse demonstrans, ineptum quiddam in-
quit his accidit, qui ista vituperant, periculum enim est
ne & ea ipsa damnent, de quibus hi libri conscripti sunt.
Porro Iohannes etiamnum venerabatur Epiphanium, e-
umque rogabat, vt & vna ecclesia & vna domo secum vte-
retur. Sed ille neque eadem domo vsurum se, neque vna

SOZOMENI HISTOR.

præcaturum esse cum illo renūciabat, nisi damnaret libros Origenis, & Dioscorum vna cum socijs expelleret. Verum cum ille id ante causam in iudicio cognitam facere iustum non esse diceret, ac proinde differret, quoniam in templo Apostolorum Communio celebranda instabat, Epiphanium subornant inimici Iohānis, vt is prodiret, ac publicè coram populo libros Origenis damnaret, & vna Dioscorum eiusque socios, vt qui eandem cum Origene opinionem fouerēt, & interim episcopum quoq; ciuitatis taxaret, qui hisce faueret. Atq; hi quidem id studebant. putabant enim se cum hac ratione in odium populi coniecturos. Itaque postridie in hoc egressus Epiphanius iam prope ad ecclesiam peruenerat, cum obuiam illi veniens Serapion ab Iohanne missus, (perceperat enim ea, quæ pridie fuerant constituta,) protestabatur eum neque æquum facere neque quod ipsi expediret, cum quidem & ipse in periculum venturus sit, si forte tumultus aliquis in populo aut seditio moueatur, cuius author ipse extiterit: Atque ea quidem oratione ille ab impetu isto auersus fuit.

De Filiolo imperatricis, & de Sancto Epiphanio, & quomodo Longi in colloquū cum Epiphanio venerint, & quo modo ipse rursus in Cyprum abnauigauerit, ac de Epiphanio & Iohanne amplius. CAPVT XV.

INterea temporis accidit, vt morbo corriperetur filiulus Imperatoris, mater ergo sollicita, ne quid illi grauius accideret, misso nuncio Epiphaniū rogabat, vt pro eo oraret. Ille pollicetur egrotum esse victurū, si quidē illa Dioscorū eiusq; socios hereticos auersaretur. Imperatrix verò, atqui, inquit, meū filium si Deo repetere placuerit, ita fiat, dominus enim idem qui dedit rursus aufert. Tu verò si mortuos excitauere posses, mortuus vtique non esset Archidiaconus tuus. Erat enim nō multo antea mortuus Crispion, quē fratrem existentem Phisconis & Salamani monachorū, quorū sub Valēte mētionē fecimus, cū familiarem haberet, Archidiaconū cōstituerat. Iā verò Ammonius eiusq;

iufq; focij ad Epiphaniū veniūt, (ita enim ipfi Imperatrici vifum fuit) & fciscitanti ei, qui nā eflent, respondens Ammonius, Longi, inquit, fumus ò pater, ac numquādo vel in difcipulos vel in libros nostros incidere libens equidem cognofcerē, illo negante, iterum rogauit, vnde ergo hæreticos eos eflē cēfuiſti, qui illorum ſententiæ probationem nullam habes: & cum ſe id ex auditu habere ille reſpondiſſet, atqui nos inquit plane diuerſum fecimus, nā & in difcipulos tuos frequenter incidimus & in libros, ex quibus is eſt, qui, ex anchora titulum præfert, & cum multi te conuitijs proſcindere ac velut hæreticum calumniari vellent, nos vt patrem æquum erat defendimus, & reſponſo tutati ſumus: Quocirca nec tu indicta cauſa ex ſolo auditu damnare debebas, quæ certò ipſe non cognoueras, neque huiusmodi vicem reſpondere illis, qui de te loquuntur bene: Epiphanius itaque deinceps moderatius locutus viros iſtos à ſe dimiſit. ac non multo poſt ab nauigauit in Cyprū, ſiue quòd eum Conſtantinopolitanæ profectionis pœnitentia cepiſſet, ſiue quòd eum oraculo admonuiſſet Deus, ac mortem ipſi vt conſentaneum eſt, prænuſciaſſet. Siquidem inter nauigādum priuſquam in Cyprum perueniſſet eſt mortuus. Cum autem nauē iam conſcenſurus eſſet, Episcopis illum ad mare comitatibus dixiſſe fertur, ego vobis relinquo urbē & palatium & actionem, ipſe autem decedo, feſtino enim, & quidem admodum feſtino: Atque equidem ex multis cognoui adhuc durare rumorem, quòd Iohannes Epiphanius mortem in mari futuram prædixerit, & ille vicifſim huic episcopatus amiſſionem: nam quo tempore inter ſeſe litigarent, ille Iohāni proteſtatus eſt, ſpero te non moriturum episcopum, & Iohannes illi vicifſim proteſtatus eſt, & ego ſpero nec te quidem ingreſſurum eſſe ciuitatem tuam.

*De ſimilitate inter Iohannem & imperatricem,
& quo modo venerit ex Aegypto Theophilus,
& de Cyrino Chalcedonis episcopo.*
CAPVT XVI.

Bb iiij

Poſtquam

SOZOMENI HISTOR.

Postquam Epiphanius ita ab nauigasset, Iohannes in
 concione mulieres communi oratione perstrinxit, eam
 populus ita accepit, ac si sub inuolueris aduersus Im-
 peratoris coniugem directa esset. Itaque hostes episcopi
 eam orationem exceptam ad Imperatricem detulerunt: Illa
 de contumelia apud maritum conquesta, id urgebat ut
 Theophilus quam ocysimè adueniret & synodum con-
 gregaret. Ad hanc rem & studium suum & operam etiam
 Seuerianus Gabalensis commodabat, nondum oblitus
 prioris offensæ: Vtrum autè Iohannes casu aliquo in ista
 oratione prouectus fuerit, an verò quod, ut quidam dicunt,
 suspicaretur Imperatricem induxisse Epiphanium, ut sibi
 insidiaretur, certò expedire non possum: non multo post
 autem Theophilus Chalcedonem aduenit, & vnà alij mul-
 tarum ciuitatum episcopi, partim per Theophilum exul-
 citati, partim Imperatoris edicto vocati: studiose autè cõ-
 ueniebant quotquot ab Iohanne per Asiam suis episco-
 patibus exuti fuerant, & quotquot alioqui alia de causa
 illi infensi erant. Iam verò naues ex Aegypto, quas The-
 ophilus expectabat, Chalcedonem appulerant. Cum igitur
 hic rursus essent congregati atque id studerent, ut
 maximè sibi ex animi sententia succederet suum istud ad-
 uersus Iohannem inceptum, Cyrinus qui tum Chalcedo-
 nensi ecclesiæ præsidebat, & propter cognationem Theo-
 philo forte gratificabatur, erat enim Aegyptius, quanquã
 & alioqui Iohanni infensus, plurimis conuiitiis eum onerabat.
 sed illum velox istius contumeliæ vindicta corripuisse
 visa est: Siquidè Maruthas qui ex Mesopotamia cum
 episcopis illis aderat, imprudens alterum pedem illi cal-
 cando protriuit, ex quo cum doloribus differeretur, non vl-
 terius iam cum reliquis sacerdotibus Constantinopolim
 traiecit, quanquam ad insidias Iohanni struedas porq̃ ne-
 cessarius esse videretur, tandem verò cum malè sapius à
 medicis tractatus esset, crus illi ferra abscissum est, coin-
 cidens enim putrefactio totum corpus depascebatur, ita
 ut & alter pes idem pateretur ex contagione mali, itaque
 ille non multo post in doloribus finiuit vitam.

De Syno-

De Synodo per Theophilum collecta, & de accusarione Iohannis Chrysostomi in Ruffinianis facta, & quomodo Iohanes, quia votatus non comparuisset, ut contumax à Theophilo depositus sit.

CAPVT XVII.

Theophilo autē, cum Cōstantinopolim traiecisset, nemo ex eius vrbis clericis obuiā processit. Erat enim iā deprehēsus episcopi hostis: Nautæ verò Alexandrini, qui tum Constantinopoli degebant, tum etiam ex aliis nauibus & maximè frumentariis collecti in vnū sunt, & alacriter illum cum laudibus exceperunt: Præterita igitur ecclesia ille in domum Imperatoriam venit, in qua ipsi diuersorium præparatum erat: & cum multos esse animaduertēret, qui Iohannem odissent & accusare parati essent, reliquis prius dispositis prout commodum sibi fore videbatur, ad quercum profectus est: Est id suburbium Chalcedonis, quod à Ruffino consulari iam cognomen habet, in quo & Regia est & ampla ecclesia, quam ipse Ruffinus in honorem Apostolorum Petri ac Pauli extruxit, & Apostoleum ex ipsis appellauit. Monachos etiā in vicino collocauit, qui clerum ecclesiæ supplerent. Hoc loco Theophilus vnā cum cæteris episcopis cōueniens, de libris Origenis nullā quidem mentionem fecit, sed Scetenses istos monachos ad pœnitentiam inuitauit, pollicitus se neq; iniuriæ acceptę fore memorem, neq; mali quicquam esse facturū. Cum igitur suis clamoribus illos vrgerent fautores Theophili, ut veniā peterent, & interim simularem Synodum pro ipsis supplicare, monachi pertūbati, atq; hoc planè fieri oportere rati, multis episcopis præsidentibus, illud scilicet quod ipsis dicere solenne est, etiam si iniuriam fecerimus, ignosce, inquit: Theophilo igitur illos promptè in gratiam simul & in communionem recipiente, soluta est cognitio, quæ aduersus Scetenses istos instituta fuerat, quod opinor non ita successisset, si vnā cum reliquis monachis Dioscorus & Ammonius adfuissent. Nam Dioscorus iam antea mortuus in templo Mocij martyris est sepultus. Ammonius autem modò

cum synodus conuocaretur corpore languere cepit, & postquam ad Quercum traiecisset morbo grauius correptus fuit, ac non multo post finiuit vitam, & apud vicinos monachos vbi etiam iacet, spléndidam sepulturam sortitus fuit. Theophilus tandem vbi id intellexisset, illachrymasse fertur ac dixisse, quòd inter vniuersos monachos suos talis non esset, qualis fuisset Ammonius, etiamsi ipsi turbarum extitisset author. processerat interim illi & hoc ex sententia. Synodus porrò vniuersos Constantinopolis clericos conuocauit, depositionem illis minitata, qui non obtemperassent. Vocauit & Iohannem quoque, vt sese defenderet. Iussit autem, vt cum eo adesset Serapion & Tigris presbyter, & Paulus lector: Iohannes igitur & alios quosdam clericos familiares suos, & Demetrium Pisinuntis Episcopum ad illos mittens, ait se non detrectare iudicium, quin paratum esse, si prius tamen accusatores cognouerit, & obiectum crimen expenderit, coram ampliori Synodo sui defensionem suscipere. Neque enim se tam stultum fore, vt Iudices ferat eos, qui essent manifesti hostes. Indignantibus igitur Iohanni, tanquam non obedièti Synodo, episcopis, illorū qui hæc nūciarant nonnulli metu territi non sunt reuersi amplius. Demetrius verò, & quotquot Iohannis familiaritatem præferrebant, ad illum sunt regressi: Eodem autem die notarius ex aula festinabundus adueniens, Iohannem vrsit, vt ad episcopos exiret, illos autem vt in ferenda sententia non cunctarentur. Cum igitur quater vocatus, ad œcumenicam synodū prouocasset, illi nihil aliud causati, quàm quod vocatus non obtemperasset, eum deposuerunt.

Quomodo populus aduersus Theophilum eiusque Synodum tumultuatus fuerit: & imperatoribus maledixerit, et Iohannes proinde reuocatus episcopalem sedē recuperarit.

CAPVT XVIII.

Vulgus autem vbi hæc ad seram vesperam Constantinopoli resciauisset, ad seditionē insurrexit, & concursu mane ad ecclesiā factò clamitarūt, tū alia multa, tū quòd maior synodus de illo cognoscere deberet. & cū hi qui-

quibus id ab Imperatore fuerat iniunctum eum in exilium
 abducere properarent, nequaquam concesserunt. Cæterum
 ille veritus ne quod sibi crimen aliud confictum impinge-
 retur, vel quasi aduersus Imperatorem fuisset contumax,
 vel quasi populum concitasset, tertio post depositionem
 die plebe iam dispersa, circa meridiem furtim relinquit
 ecclesiam: iam verò abducto eo grauem seditionem popu-
 lus concitabat, atque Imperatorem ac Synodum & præci-
 pue Theophilum & Seuerianum conuictijs incepsabat.
 ambo enim insidiarum antesignani erant. At verò Seueri-
 anus, cum in ecclesia doceret, Iohannis depositionem col-
 laudabat, utpote in hominè arrogantem factam, si ob nullū
 aliud crimen: nā cætera, inquit, peccata remittit hominibus
 Deus, sed superbis resistit: his auditis maiori odio aduer-
 sus Seuerianum plebs inflammata fuit, iramque renouauit,
 & sine intermissione grafsata est, & neque in templis neq;
 in foris quiescere potuit, verum cum luctu ac lamentatio-
 ne ad ipsa vsque palatia prorumpens pro Iohannis re-
 uocatione supplicabat. Imperatrix igitur populi precibus
 victa, marito persuadet, ut annuat, & misso confestim Bris-
 sone fideli eunucho suo ex Preneto Bythyniæ Iohan-
 nem reduxit, declarans simul se & earum insidiarum esse
 infontem, quæ in eum essent intentatæ, & venerari ip-
 sum ut sacerdotem ac filiorum suorum in Religione gu-
 bertorem: Ille itaque reuersus in suburbio Imperatricis
 in portu morabatur, & donec maioris Synodi iudi-
 cio declaratum esset ipsum iniuste ab episcopatu esse de-
 positum, urbem ingredi ulterius detrectauit: Sed
 cum rursus stomacharetur populus, & Imperatoribus
 conuictiaretur, coactus introijt. Tū verò populus can-
 tileuis pro re nata compositis obuiam procedens, cum
 & ardentes tedas plurimi ferrent, ducunt ipsum ad ec-
 clesiam, & quanquam reluctantem ac sæpenumero as-
 seuerantem, oportere prius eos calculum suum reuocare,
 qui contra ipsum tulerant, uti moris est sacerdotibus,
 compulerunt illum & populo benedictionem imperti-
 ri, & in episcopali sede considerare. Coactus itaque extem-
 poralem quandam orationem habuit, & ex venustissima
 similitudine argumēto sumpto, subindicauit Theophilum
 ocepif-

SOZOMENI HISTOR.

occepisse contumeliam facere ecclesie sibi commissa, vt & Regem Aegyptium vxori Abrahami patriarchæ, quemadmodum referunt libri Hebræorum. Cumq; populū vti parerat ob propesum animum, Imperatores ob beneuolentiā erga se collaudasset, in multos applausus ac benedictiones Imperatoris eiusq; coniugis vulgum excitauit, adeo vt, se miplenam orationem abrumpere cogeretur.

De peruersitate Theophili, de dissidio inter Ae-

gyptios & Constantinopolitanos, de fuga

Theophili, de Nilamone Monacho, &

Synodo pro Iohanne Chrysofomo

collecta. CAPVT XIX.

Theophilus interim perplexus ac sollicitus quod remediū rebus præsentibus adferet, sibi non confidit, quamuis in hoc propensus vt publicè Iohannem traderet, quod præter legem sacerdotio post depositionem fungeretur. Nam cū ille iā apud Imperatores eū calūniatus esset, ipsi metu seditionis popularis etiā reluctantem recedere compulerunt. Heraclidæ ergo accusatoribus iudicium proposuit etiam contra absentem, ratus se hinc probabiliorē forte causam inuenturum exauthorandi Ioānis. Sed contradicentibus eius amicis, & neque iustum neque ecclesiasticum esse dicentibus hominem absentem iudicare, contraq; Theophili sectatoribus asseuerantibus, suam deinceps eam litem faciens, tum Alexandrinorum & Aegyptiorum multitudo, tum populus Constantinopolitanus, ad mutū pugnā concitatus fuit, adeo vt multi vulnerarentur, nonnulli interficerentur. Quamobrem tum Seuerianus tum reliqui episcopi, præter eos, qui pro Iohanne stabant, correpti metu, Constantinopolim facta fuga relinquunt. Ac Theophilus etiam statim nihil cunctatus, quam iam hyems ingrueret, fugiens vnā cum Isaacio monacho Alexadriam abnauigauit. Sed cum tempestas maris vrgeret appulit Geras, quæ ciuitas est pusilla, plus minus quinquaginta stadijs à Pelusio distans. Huius vrbis episcopo tum vita defuncto ciues, vt accepi, elegerant ecclesie suæ Antistitem Nilammonem, virum bonum, & qui ad monasticae vitæ fastigium cōscendisset: is habitabat ante ci-

te ciuitatem in domuncula, in qua se ipse concluderat ianua lapidibus obturata, eo proposito vt sacerdotium auerfaretur: Theophilus itaque veniens hortabatur, vt ordinationem à se oblatam acciperet, apud quem ille quamuis frequenter se excusans nihil obtinuit, tãdem instanti cras inquit ita facias ò pater si placet, vt ego hodie res meas antea disponam: At cum Theophilus postridie ex condito venisset, atq; eũ fores aperire iussisset, age verò inquit Nilammon oremus primũ. Quo laudato Theophilus quĩdẽ orauit, sed Nilammon inter oradũ hãc vitam reliquit. Hoc autem & Theophilo primum, & ijs etiam, qui vnã cũ illo foris stabant, ignotum erat, verum cũ paulatim tereretur dies, quia sæpenumero intetius euocantes nõ audiret, deiectis qui ad ianua erant lapidibus, reperiunt hominem mortuũ. Inuolutum igitur quibus oportebat, publica sepultura dignati sunt, ac templum etiam supra illius sepulchrum indigenæ construxerunt, & summa cum solennitate adhuc diem mortis eius celebrant. Ac Nilammon quidem ad hunc modum mortuus est, si tamen mortem dicere oportet, quam ille subire maluit, quã episcopatum suscipere, quo se indignum esse ob ingenij modestiam cõsult: Porro Iohannes Constantinopolim reuersus magis etiam nõ gratus populo apparuit. Et cum eo tempore Constantinopolim conuenissent circiter sexaginta episcopi, decretũ per eos est, vt & irrita haberetur ea, quæ ad Quercum acta fuerant, & vt Iohannes episcopatum retineret. Itaque ille in officio sacerdotali perseuerauit, & sacerdotes ordinauit, ac cetera vt in ecclesijs antistites oportet, administrauit, quando & Serapionem Heracleæ in Thracia episcopum constituit.

De statua Imperatricis, & his, quæ huius nomine facta sunt, de doctrina Iohannis, de Synodo aduersus eum rursus congregata, eiusq; depositione.
CAPVT XX.

NON multò autem post, Cum argenteum simulachrũ Imperatricis colũnæ purpureæ impositũ dedicaretur (quod quidẽ adhuc superest ad meridionalem tẽpli plagam

SOZOMENI HISTOR.

plagam ante domū magni senatus ingēti pede subnixum) & applausus ob id, ac publica saltatorum & histronū spectacula ibi ederentur, sicut tunc moris erat in Regiarum imaginum dedicatione, Iohannes ea, quasi ad ecclesiæ cōtumeliā fierent, in cōcione ad populū habita reprehendit: Quocirca Imperatrix cum recens adhuc esset memoria superioris offensæ, quasi contumeliam passæ, rursus intumuit, ac Synodum rursus conuocari studet: Ille nihil cessit, sed etiamnum manifestius eam pro concione perstringens ad iram inflammavit: quo tempore celebrem illam orationem habuit ad hunc modum exorsus, Rursus Herodias insanit, rursus saltat, rursus Iohannis caput in lancem accipere gestit: haud multo post igitur cum alij episcopi, tum verò & Leontius Ancyrae, & Acacius Beroeæ appulerunt. Cum autē Christi dies natalitius illuxisset, Imperator, vt consueuerat, in ecclesiam non venit, sed Iohāni indicauit se nō cōmunicaturum esse cum ipso, antequam de obiectis criminibus purgatus insons appareat. Sed quoniam is diceret se libenter sese defensurum, accusatores eius metu territi accusationem prosequi ausi non fuerunt. Iudicibus autem visum est, ne opus quidē esse, cum qui semel quomodocunque depositus esset, secundo iudicio sisti: Ideoq; ex reliquis nihil excusserunt, sed ad illud Iohannem tantummodo respondere voluerunt, cur ipse, cum depositus esset, antequam Synodus permitteret, iterum in episcopali sede confedisset, & cum ille suffragia eorum episcoporū protulisset, qui post priorem Synodum secum communicassent, qui plures extitissent, quā qui ipsum deposuerant, ac proinde Canon ecclesiasticus depositionem prohibeat, illi hanc defensionem non recipiunt, sed eum deponunt, obiectantes istam sectariorum esse legem. Siquidem Arriani postquam calumnijs circumuentum Athanasium Alexandria ecclesia eiecerunt, metu vicissitudinis rerum Canonem istum condiderunt, id agentes, vt ea quæ aduersus illum fuerant machinati, manerent indiscussa.

Qua

*Qua mala vulgo propter Iohannis electionem
euenerint, & de insidiis per Sicarios illi
structis. CAP. XXI.*

Iohannes ergo depositus, ecclesiastico munere non amplius fungitur, sed in episcopali diuersorio quiescit: Iam autem finita quadagesima, in ipsa sacra nocte qua anniuersarium festum celebratur, ad memoriam resurrectionis dominicæ, qui Iohannis fautores erant Ecclesia extruduntur, inuadentibus eos interim dum mysterijs adhuc occupantur, militibus atq; illius hostibus. quæ quidem res cum ex improviso accideret, ingés tumultus oriebatur circa Baptisteriũ, mulieribus euulãtibus ac turbatis, pueris plorantibus, sacerdotibus verò ac ministris vapulãtibus, & in ornatu, vt erãt per vim raptatis. Cætera enim, quæ in tanta confusione fuisse facta cõsentaneum est, qui Christo dederunt nomen, haud ignorant, ego autem necessariò tacebo, ne quis fortè profanus in hanc historiam incida: Reliqua igitur multitudo vbi insidias istas comperisset, postridie relicta ecclesia in publicum Balneum admodum amplum Imperatoris Constantij nomine insigne congregata, Pascha celebrauit, sub Episcopis & presbyteris & reliquis alijs, quibus ecclesiam gubernare fas est, qui tum, vt Iohannis fautores, populo adherant. Cæterum & hinc rursus expulsi conuenerunt autem urbem in quendam locum, quem Constantinus Imperator, nondum ciuitatem auspiciatus, in equestri certaminis spectaculum adornarat asseribus conuallatum: Deinceps verò interdum hic, interdum alibi, prout concedebatur, priuatim cõgregabantur, ac Iohannitæ vocabantur. Eadem tempestate vir quidam dæmonijs agiratus seu agitari creditus, gladiolum habens, & velut ad eadem Iohannis instructus, sed facinus nondum aggressus deprehenditur, & à multitudine tanquam pretio ad insidias faciendas conductus esset, captus ad Hyparchum abducitur. Quem tamen Iohannes missis aliquot episcopis socium versantibus liberauit, anteq̃ supplicio afficeretur

Postea

SOZOMENI HISTOR.

Postea verò & Elpidij presbyteri, (qui quidè diaconi manifestus hostis erat) seruus in episcopales aedes effuso cursu irrupit. eum agnitum quidam ex his, qui forte aderant, è cursu remoratus est, & causam cursus inquisiuit. Ille verò nihil respondens confestim cultello hominem pungit, & post eum etiam alterum, qui ad huius cædem exclamauerat, quin & præter hos etiam tertium vulnerat. Tumultuantibus igitur cum clamore his, qui aderant, conuersus aufugit, & cum hi, qui eum persequabantur, eos, qui procul erant adhortarentur vt fugientem comprehenderent, ex balneo quidam accurrens, ex quo recens lotus progrediebatur, illum apprehendit, ac lætaliter ab illo percussus mortuus extenditur: Tandè verò cum à multitudine vndique cinctus, ac vix demum comprehensus esset, abducunt eum ad palatium, & ibi tum hostium Iohannis infidias, tum ipsum hunc homicidam, tum & huius facinoris instigatores contestati supplicio afficiendos esse vociferantur. Itaque Hyparchus, vt iram populi mitigaret, illi tanquam supplicio affecturus accepit.

Quo modo Iohannes Chrysofostomus iniuste sua sede expulsus, & ob eam rem tumultus excitatus fuerit, & de ecclesia incendio, & de Iohannis apud Cucusum exilio. CAP. XXII.

EX eo tempore Iohannem porò custodierunt, qui in populo feruentiores erant, noctu iuxta atque interdium vicissim domum episcopalem circumfidentes: Episcopi verò qui aduersus illum conueniant, ecclesiasticarum legum confusionem fieri conquesti, ad se ipsos recipere aiebant, quòd iustissima esset, latam aduersus ipsum sententiam, atque illum vrbe excedere iuebant, alioqui enim nec populum quidem conquieturum: Cum itaque & ab Imperatore missus insuper quidam minis adiectis id faciendam præciperet, clam populi custodibus egressus est, id conquestus tantum, q̄ præter leges ac per vim euiceretur, què ne iudicio quidè dignati essent, quod & homicidis & præstigiatoribus, & adulteris ex lege concederetur,

cederetur & exigua nauicula statim traicit in Bithyniam atque inde continuo iter ingressus est: Prospicientes autē nonnulli ex inimicis eius, quòd si animaduertat hoc populus ipsum cōsectaturus ac rursus redire coacturus esset, praeueniunt, & ecclesiae fores occludunt: Cæterum cum illi qui in plateis versabantur factū intellexissent, alij cursu ad mare properabant tanquam eum intercepturi, alij timefacti in fugā cōuersi sunt, perinde ac si ob tantos motus atque tumultus & seditio & Imperatoris ira expectanda esset. Illi verò, qui in ecclesia erant, etiamnum magis obstruxerunt exitus, ad hos confluentes, ac sese mutuo propellentes. Itaque vix tandem magna cum violentia fores aperuerunt, aliis eas lapidibus impetentibus, aliis ad se retrahentibus, & turbam à tergo imminentem retrorsum repellentibus: Interea temporis ignis vndique repente ecclesiam depascitur, & cum vniuersam percurrisset, etiam vicinam illi ad austrum domum amplissimam secreti concilij inuasit: huius rei causam sibi vicissim ac mutuò impingebant. Atque hostes quidem Iohannis eius fautores insimulabant ideo hoc fecisse, quòd ob Synodi suffragiū indignarentur. Hi verò se calumniis illorum circumueniri aiebant, & ab illis ipso facta sibi imputari, qui se vnā cum ecclesia ipsa exurere voluerint: Igni autem à vespera vsque ad solis exortum semper vltterius progrediente, & ad aedificia adhuc integra serpente, alij Iohannem asecuti Cucum Armeniae producerunt, cum rescripto Imperatoris illic habitare iussus esset, alij episcopos & clericos qui cum illo conuenerant Chalcedonem abductos in vincula cōiiciunt, alij circumeuntes in ciuitate fautores eius indicatos comprahendebant & in carcerem cōiiciebant, & Iohannem execrare cogebant.

De Arfacio Iohannis successore, & quantum malorum is Iohannis fautoribus intulerit, & de sancta virgine Nicarcte.

CAPVT XXIII.

HAud multo post ordinatur Constantinopolis episcopus Arfacius frater Nectarij, eius, qui ante Iohannem hunc episcopatū administrauerat, vir māsuetus

Cc &

SOZOMENI HISTOR.

& erga Deum pius: labefactarunt eius existimatione, quæ in presbyterio habuerat, clerici quidam, qui cum ipsi pro libito facerent quæ vellent, illi facta imputabant: Deinde & ea quoque infamabant vel maximè, quæ Iohannis sectatoribus postea acciderunt: Etenim cum vel cum illo vel cum familiaribus illius communicare ac precari tutum non esse arbitrantur, ob id, quod his intermixti semper essent Iohannis hostes, ac proinde uti dictum est, seorsum in extremis vrbis recessibus congregarentur, ad Imperatorem rei cognitio refertur. Iussus igitur cohortium dux vnà cum militibus in congregatos impetum facere, multitudinem ipsam fustibus ac saxis feriens in fugam vertit, at eos qui manifestius ac propensius Iohannis partes agebant in vincula coniicit: Hic autem, ut fieri consuevit, ubi militibus ferocire permittitur, mulierculas ornatum suo per vim spoliant, & alij monilia, zonas aureas, collaria, ac fibulas depradantur, alij cum ipsis auriculis in-aures detrahunt. Et quanquam igitur tumultus ac luctus maximus per urbem accidisset, tamen ne sic quidem quicquam de amore erga Iohannem concepto remiserunt: Itaque ad ecclesiam publicam non amplius conueniebant, ac multi ne in forum quidem, neque in balnea ventitabant. Imo quibusdam ne domi quidem manere tutum fuit, quare & exilio sibi ipsis iniuncto ciuitate excesserunt, cum alij multi viri honesti ac mulieres probæ, tum etiam Nicarete Bithyna, apud Nicomedienses inter nobiles genere illustris, ac perenni virginitate præstantiæque vitæ celebris: modestissimam inter laudatas feminas, quas nos meminimus, hanc cognoui, cum & moribus & verbis & vitæ genere concinna fuerit, ac res diuinas vsque ad mortem humanis præposuerit, ac tum fortitudine tum prudentia aduersus impendentes aduersarum rerum casus sustinendos sese corroborarit, adeo ut neq; amplissimis bonis iniuste spoliata stomacharetur, & ex paucis, quæ reliqua erant, prudentissima dispensationis ratione, & quidem ad senium prouecta, tum ipsa cum familiaribus ea, quæ necessaria erant haberet, tum alijs largiter suppeditaret: Quin & pro humanitatis alacritate rerum honestarum studiosa existens, & omnis generis

neris remedia præparabat in pauperum ægotantium
 vsum, quibus ex amicis suis sanè multis frequenter opem
 tulit, nihil adiuuantibus eos medicis consuetis: Nam di-
 uino quodam nutu quicquid inceperat ad scelicem exi-
 tum producebat. atque vt summarim dicam, inter nostræ
 memoriæ scæminas laude dignas aliam nullam cognoui,
 quæ ad tantâ probitatem ac grauitatem ac reliquâ virtu-
 tem conscenderit: Sed hæc quidè, tametsi talis esset, vul-
 gum tamen latuit. Siquidem ob modestiam ingenij ac
 sapientiæ studium perpetuò latere voluit, ita vt neque
 ipsa studeret ad ministræ dignitatem ascendere, neque
 Iohanne sæpius exhortante vnquam virginum ecclesi-
 asticarum primatum susceperit. Maximo porrò metu
 omnibus incusso postquam manifestum esset, multi-
 tudinem non amplius tumultuaturam, præfectus vrbis
 publicè circumibat, ac velut in incendium & curiam
 inquisiturus multos malè multauit. Siquidem cum
 paganus esset ecclesiæ calamitatibus insultabat, & pro
 delectamento habebat infortunium quod acciderat.

*De Eutropio Lectore & de sancta Olympi-
 ade, & de presbytero Tigrio, quantis
 calamitatibus propter Iohannem sine
 afflictis: Præterea de successione
 Præsulum Ecclesiæ.*

CAP. XXIII.

Eodem tempore & Eutropius quidam Lector produ-
 ctus vt eos indicaret, qui ignem templo iniecerant,
 quamuis illi & loris & fustibus & vnguibus latera ge-
 næque discerperentur, quâuis insuper faces ardentes cor-
 pore sustineret, & quidè iuuenis ac tenellæ cutis existens,
 nihil tamen se scire confessus est. qui quidem post ea tor-
 menta includitur in carcerem, in quo non multo post mo-
 ritur. dignum autem fuerit, quòd huic inferatur historiæ,
 somniū illud, quod de illo contigit: Sisinnio enim Noua-
 tianorum episcopo dormienti, vir quidam & statura &
 forma eminentissimus astans altari ecclesiæ ipsorum,
 quam in honorè Stephani prothomartyris ædificauerat,

Cc ij mœrera

SOZOMENI HISTOR.

mœrere videbatur ob raritatem virorum bonorum. vtpote qui horum gratia totam ciuitatem peragrasset, neque reperisset quenquam, præter vnum Eutropium: hac visione perculsus, Sifinnius cuidam ex suis presbyteris fidelissimo somnium confessus, iussit exquirere quis nam vir ille sit. Ille coniectura veritatem assecutus, quod inter eos hunc esse consentaneum esset, qui nuper à præfecto tormentis affecti erant, Carceres circumiens sciscitatur, sine in his aliquis Eutropius, & cum reperisset alloquitur, & somnium Episcopi illi refert, ac plorans, vt pro se oraret supplicat: & quod quidem ad Eutropium attinet, ita se habuit. Iam & Olympias illa ecclesiæ ministra harum calamitatum perferendarum fortitudine sese conspicuam reddidit: Nam cum ob eandem hæc causam ad tribunal esset pertracta, quærenti præfecto, vt quid ecclesiam succendisset illa respondens, non hoc est institutum vitæ meæ. Quin ego facultates meas, quæ amplæ fuerunt, in reparationem templorum Dei impendi: Illo tum se vitam eius exploratam habere dicente, subiecit, itaque tu in accusatoris locum transito, & alius de nobis iudicet: Et cum accusatio testibus careret, Hyparchus nihil habens quod iure culparet, paulò moderatius ad aliud crimen sese conuertit, ac veluti consultando tum huic ipsi, tum cæteris mulieribus, stultitiam exprobrat, quod Episcopi communionem auersarentur, cum resipiscere atque illis molestijs extricari possent. Ac cæteræ quidem Hyparcho hæc præcipienti propter metum cedunt, Olympias verò, non estaquum inquit me, quæ in multitudine per calumniam captasum, & in foro nullius obiecti criminis conuicta sum, ad defensionem trahi, expostulationum eiusmodi quæ in iudicium non veniunt: Concede igitur mihi vt ad priorem actionem defensores adhibeã: Quamuis enim præter leges illi communicare cogar, cui non oportet, non faciam tamen id, quod pijs facere nefas est. Ille itaque cum non posset illam inducere vt Arsacio communicaret: in præsentem dimittit, quasi aduocatos instructuram, altero verò die rursus adductam magna vi auri multauit. Putabar enim se illam ea ratione à sententia sua deiecturum. Sed illa pecuniam negligens nihil celsit. ac relicta Constantinopoli Cizyci

Cizyci habitauit. Eadem occasione etiam Tigrius presbyter vestibus exutus, flagris in tergum cæsus, manibus ac pedibus vinctus & extensus, membris dissolutus fuit: Erat hic natione Barbarus, & eunuchus, sed non à natiuitate. Cum autem in familia potentis cuiusdam seruiisset, ab hero probatus libertatem consecutus fuit. Deinde ad Presbyterij dignitatem euectus progressu temporis apparuit ingenio mansueto atque miti, & erga pauperes ac peregrinos, vt si quis alius, beneuolētissimus: Atque ita quidem sese res Constantinopoli habebant: Interea temporis cum Siricius Romanorum episcopatū annis quindecim, & Anastasius post eum tribus gubernasset, Innocentius hanc successionem adimpleuit. Defunctus est & Flavianus, qui in Iohannis depositionem non consenserat: huic in Antiochenum episcopatū succedit Porphyrius, & quoniam ille suffragatus ijs erat, quæ aduersus Iohannem decreta fuerant, multi per Syriam ab hac ecclesia secesserunt, qui quoniā seorsum conuentus agebant, difficultatibus ac molestijs multis exercitati sunt: Siquidem propter communionem tum Arsacij tum huius Porphyrij, tum Theophili Alexādriæ episcopi, studio magnatum in aula lex est proposita, ne orthodoxi extra ecclesiā conuenirent, & qui in horum episcoporum communionem non venirent, vt expellerentur.

Quod ecclesia male affecta etiam Respub. mundana fuerint perturbata. Tum de Stilicone Honorij duce.

CAPVT XXV.

Eodem ferme tempore sicuti vniuersim accidisse in sacerdotum disidiis inuenire est, ita etiam Respublica motibus ac turbis agitata fuit. Quandoquidem & Hunni Istrum transgressi Thraciam populabatur, & in Isauria Latrones in turbam congregati ad Cariam vsque & Pœniciam ciuitates intermedias affligebant & vicos: Ad hæc Stilico dux Honorij, vir si quis alius vquam in magna potentia constitutus, Romanam Barbaramque iuuentutem sibi obsequentem, ducibus Arcadij infensam reddidit, & vtrumque Imperium inter se mutuo

Cc iij

colli-

collidere conatus est. Ideoque cum Alaricho Gotthorum principi ducis exercitus dignitatem apud Honorium confecisset, Illyrios concitauit, ac Iouium etiam eorum constitutum Hyparchum præmisit, inito pacto, ut ad Romanos duces transiret, ut ea ratione scilicet hanc prouinciam Imperio Honorij adijceret. Allarichus igitur adsumptis suis militibus ex Barbaris ad Dalmatiam & Pannoniam ubi versabatur regionibus collectis, venit in mediterraneas: & cum multum temporis inibi moratus esset, in Italiam reuersus est: nam cum ex composito Stiliconis iam iter susceptum ingressurus esset, literis Honorij impeditus fuit: Atque hæc quidem eo in statu erant.

Epistola duæ Innocentij Romani Papæ, altera ad Iohannem Chrysostomum, altera pro eodem ad Clerum Constantinopolitanum.

CAPVT XXVI.

CERTIOR autem factus Innocentius Romanorum Episcopus eorum, quæ aduersus Iohannem acta erant, indigne tulit, atque ut ea damnauit, ita etiam œcumenicum concilium conuocare studuit, & tum ad Iohannem etiam priuatim ad clericos Cōstātinopolitanos scripsit: utramque autem epistolam ex lingua Romana versam ut accepi proposui. habet autem sic.

Epistola Innocentij ad Chrysostomum.

QUANquam in fontem omnia expectare bona, & à Deo misericordiam petere conueniat, sunt tamen & à nobis, qui patiētiā suademus, competentes literæ per Diaconum Cyriacum missæ, ut contumelia plus posse nõ debeat in bona conscientia proterenda, quam spes in eadem erigenda: neque enim tu docendus es, tot populorum doctor ac pastor, optimos quosque semper & continuè probari, velint ne in vigore tolerantia persistere, ac nulli afflictionis molestia succumbere. Et enim conscientia bona firmum reuera munimentum est, aduersus omnes casus immeritos, quos quidem, qui tolerantia non superat, is verò sinistra suspitionis argumen-

*Ad patiētiā
hortatur*

gumentum de se ipse præbet. Omnia enim sufferre debet, quisquis primum Deo, deinde conscientia sua nititur. Siquidem ad patientiam exerceri potest, ut quàm maximè vir bonus & honestus, vinci non potest: quandoquidem conseruant eius animum scripturæ diuinæ, & exemplis eundem communiunt lectiones sacræ, quas populo proponimus: quæ quidem vniuersos penè sanctos variis modis & continenter exercitatos, ac velut in examine quodam exploratos fuisse, atque ita ad patientiæ coronam peruenisse docent: Hæc igitur ipsa conscientia Charitatem tuam consoletur honorandissime frater, quo factò in tribulationibus ex virtute consolationem habebis. Inspectante enim domino nostro Christo in tranquillitatis portum conscientia mundata sistetur.

Altera Epistola ad Clericos.

Innocentius Episcopus presbyteris ac Diaconis vniuersoque clero ac populo ecclesiæ Constantinopolitanæ, qui subditi sunt Episcopo Iohanni, dilectis fratribus salutem: Ex literis Charitatis vestræ, quas per Germanum presbyterum & Casianum Diaconum misistis, tragediam malorum quam ob oculos posuistis, anxia sollicitudine cognoui. quantisque miserijs ac difficultatibus istic laboret fides, lectione sæpius repetita perspexi: quam quidem rem vnica patientiæ consolatio sanat: dabit enim breui Deus noster tantis tribulationibus finem. & hæc olim meminisse iuuabit: At verò nos quidem vti necessariam consolationem istam, quam in exordio Epistolæ vestræ proponitis, approbamus, ita & intelligentiam Charitatis vestræ agnouimus, quæ multa patientiæ testimonia compeçitur. Etenim nostram consolationem quam literis adferre vobis debebamus, scriptis vestris vos ipsi præuenistis: Hanc autem tolerantiam dominus noster laborantibus præstare solet, ut etiam in ipsis tribulationibus constituti serui Christi se ipsos consolentur, reputantes secum, & antea sanctis accidisse eadem, quæ nunc patiuntur ipsi.

Itaque nos iam vel ex literis vestris depromere consolationem possumus: neque enim tam alieni sumus à vobis, ut non cōdoleamus, cum & nos in vobis cruciemur: Etenim quis ferre poterit eorum delicta, quos vel præcipuos esse fautores tranquillitatis ac pacis & cōcordiæ decebat? At qui nunc præpostero modo de primatu ecclesiarū suarum derubantur sacerdotes infontes, quo quidem primus frater noster & in ecclesiastico munere socius Iohannes episcopus vester iniuste oppressus est, cui ne id quidem contigit ut se defensurus audiretur: nullum crimen obiicitur, nullum auditur. Quod igitur hoc cōmentum est tam deploratum, ut ne vel suppetat, vel quæraturoccasio iudicij, in locum sacerdotum viuentium alij substituantur? quasi illi qui per huiusmodi peruersitatem irrepunt, vel habere ipsi vel agere quicquam recti à quoquā iudicari possint: neque enim vnquam à patribus nostris talia fuisse patrata cognouimus, sed interdictum potius fuisse decreto, quod cauebatur ne cui fieret copia, qua in viuentis locum inauthoretur: Nec enim reprobata ordinatio sacerdotis dignitatem auferre potest, quando nec episcopus quidem esse potest ille, qui iniuste surrogatur: Nos enim quantum ad Canonum obseruantiam attinet, illis obsequendum esse scribimus, qui Nicææ determinati sunt, quibus solis obtemperare, & suum suffragium addere ecclesia catholica debet: Si qui verò & alij à quibusdam proferuntur, qui à Canonibus Nicænis discrepant, & ab Hæreticis compositi deprehenduntur, hi verò ab episcopis catholicis reijciuntur: Hæreticorum enim commenta, catholicis canonibus assuere non licet: semper enim vel per contraria vel per illicita labefactare voluntatem student cōcilij Nicæni: Non solum igitur his non obtemperandum esse dicimus, sed ipsa potius vnà cum Hæreticis ac scismaticis dogmatibus esse cōdemnanda, quo modo & antea in Sardicensi Synodo ab episcopis prædecessoribus nostris factum est: nam sane longè præstiterit, vel ea condemnari fratres charissimi, quæ rectè facta sunt, quàm ea robur vllum sortiri, quæ aduersus istos canones acta sunt: Sed quod nam remedium hisce rebus in præsentia adferemus. Necessaria erit Synodalis cognitio, quam etià multo iam antea

antea congregandam diximus: Ea quippe sola est quæ huiusmodi procellarum impetus retundere potest: Quam quidem donec consequamur, expedit medelam calamitatis huius committere voluntati magni Dei ac Christi eius domini nostri. Illa vniuersis quæ nunc per inuidiam diaboli ad examen fidelium perturbata sunt, tranquillitatem dabit: nihil autè desperare debemus, freti nostra in Deum fide: Ac nos quidem multum deliberamus, quo nam modo Synodus Oecumenica congregari possit, per quam diuina voluntate turbulenti isti motus consopiri possint: Expectemus itaque tantisper ac vallo patientiæ communiti, speremus auxilio Dei cuncta nobis esse restituenda: Vniuersa verò quæ vos ibi sufferre dixistis iam antea à coepiscopis vestris, qui Romam licet diuersis temporibus conuenerunt, Demetrio videlicet, Cyriaco, Eulifio, & Palladio, qui nobiscum sunt, diligenti inquisitione habita cognouimus.

De calamitatibus quæ propter Iohannem acciderunt, & de morte Eudoxiæ imperatricis, & Arfacij: tum de Patriarcha Attico, cuius fuerit, & quibus moribus. CAP. XXVII.

Hæc sunt igitur Innocentij literæ, ex quibus animaduertere licet, quam ille opinionem de Iohanne habuerit: eodem temporis tractu perquam magna grâdo Cōstantinopoli & in suburbiis cecidit, & quarta post eam die Imperatoris vxor mortua est: Quæ omnia Deo propter Iohannem indignante fieri, vulgo credita sunt: Nam certe Cyrinus Chalcedonensis episcopus, qui illū præ cæteris calumniatus erat, non multo antea ex infortunio, quod pedi illius acciderat, vtroque crure per medicos mutilatus miserabiliter interiit. Et Arfacius cum exiguo tempore Constantinopolitanæ ecclesiæ præfuisset, est mortuus: Huius successione multis ambientibus, quarto post obitum illius mense, ordinatur Atticus. Constantinopolitani cleri præsbyter, vnus ex insidiatoribus Iohannis. Hic quidem natione erat ex Sebastia Armeniæ, sed à puero ad religionem institutus per monachos Hæ-

SOZOMENI HISTOR.

yesis Macedonianæ sectatores, qui tum temporis Sebe-
 stia in huius sapientiæ studio clarebant, ex scola Eustathij
 progressi, quem Episcopum ibi ac præfulem præstantissi-
 morum monachorum fuisse iam antea cõmemorauimus.
 Hic autem cum ad virilem aetatem peruenisset, ad catho-
 licam ecclesiam transijt. Et quoniam natura magis quàm
 doctrina prudens erat, rerum agendarum insidiator fuit,
 vt qui & ad fruendas insidias & ad easdem euitandas suf-
 ficeret. Ingenio pellaci, ita vt multis gratus esset. In con-
 cionibus ecclesiasticis mediocris, vt hæc neque scripto di-
 gnæ viderentur auditoribus, neque eruditionis prorsus
 expertes: Nam cum affectatus esset, si quando occasionem
 nactus erat, præcipuos quosque Græciæ scriptores lecti-
 tabat, & eo ipso quòd indoctus haberetur, dum de hisce
 disceretur, etiam doctos sæpenuero latebat: ferebatur au-
 tem erga suæ opinionis homines industrius, aduersus di-
 uersa sentiētes formidabilis, & facile his ipsis quorū vel-
 let incutere metum, & mox mutatus apparere mansuetus.
 Atque hunc quidem talem fuisse aiunt illi, qui hominem
 norant. Iohannes porrò postquam in exilium eiectus fuit,
 etiamnum clarior euasit. Nam cum pecuniarum haberet
 copiam, quas & alij multi afferebant, & Olympias illa
 ministra mittebat, multos captiuos ab Isauris redimebat,
 ac suis restituebat, multisque egenis necessaria suppedita-
 bat: quibus autem pecunijs opus non erat, eos oratione si-
 bi conciliabat, eratque perquam charus Armenijs, apud
 quos agebat & eorum finitimis: ac multi tum Antiochia,
 tum ex reliqua Syria & Cilicia ad illum frequentabant.

*Quòd Innocentio fuerit studio Iohannem
 per Synodum reuocare. De aggra-
 uato eius exilio ac morte.*

CAP. XXVIII.

Innoctius verò Romæ episcopus prout antea scrip-
 serat, eum reuerti ipsum cuperet, vnà cum Orientalibus
 episcopis ijs, qui pro eo supplicabāt, misit ecclesiæ Ro-
 manæ episcopos quinq; & presbyteros duos ad Hono-
 rium

rium & Arcadium Imperatorem, vt & Synodum & eius definitum tempus ac locum impetrarent: At Iohannis hostes apud Constantinopolim hanc rem, quasi in contumeliam eius Imperij fieret, calumniati sunt, & vt illi tãquam trãsmarini Imperij turbatores ablegarentur effecerunt. rã etiam vt ipse Iohannes etiamnum vltcrius Piryuntem sci licet exulatum transferretur, procurarunt. Quod quidem perquam celeriter aduenientes milites perfecerunt. Ajunt autem illum dũ ab his duceretur, in itinere prouidisse diem qua moriturus esset, apparẽte sibi Basilico martyre in Comanis Armeniã, quo in loco cum ad iter vltcrius non sufficeret, laborabat enim dolore capitis, & solis radios perferre non poterat, morbo finiuit vitam.

FINIS OCTAVI LIBRI.

HER-

is Seba-
Iustathij
tantifsi-
auimus,
l catho-
is quã
or fuit,
das suf-
In con-
ipto di-
profus
sionem
es lecti-
de hisce
atur au
rfus di-
ries vel
fuetus:
minem
us fuit,
naberet
tas illa
mebat,
pedita-
one si-
s, apud
ochia,
bant.

scrip-
alibus
a Ro-
Hono-
rium